

Stukken voor de Redactie te zenden vóór den 15en der maand aan:

G. D. DUURSMA,
Achter de Hoven 114 bis,
LEEWARDEN.

Redactie:

G. D. DUURSMA.
J. M. VAN DEN HOUTEN.

Girorekening

No. 133550 - HEESCH bij Oss.

Alle correspondentie te richten aan het Secretariaat
Adres:

Mej. M. C. KARSTEN,
TERBORG.

Hoofdbestuur: CHR. DE RINGH, *Voorzitter*, Hilversum, van Ostadelaan 23;
Mej. M. C. KARSTEN, *Secretaresse*, Terborg; S. P. C. VAN ROMUNDE, *Penningmeester*, Heesch bij Oss; G. D. DUURSMA, Leeuwarden, Achter de Hoven 114 bis;
J. M. VAN DEN HOUTEN, Rotterdam, Mathenesserlaan 364.

ECHINOCEREUS CHLORANTHUS.

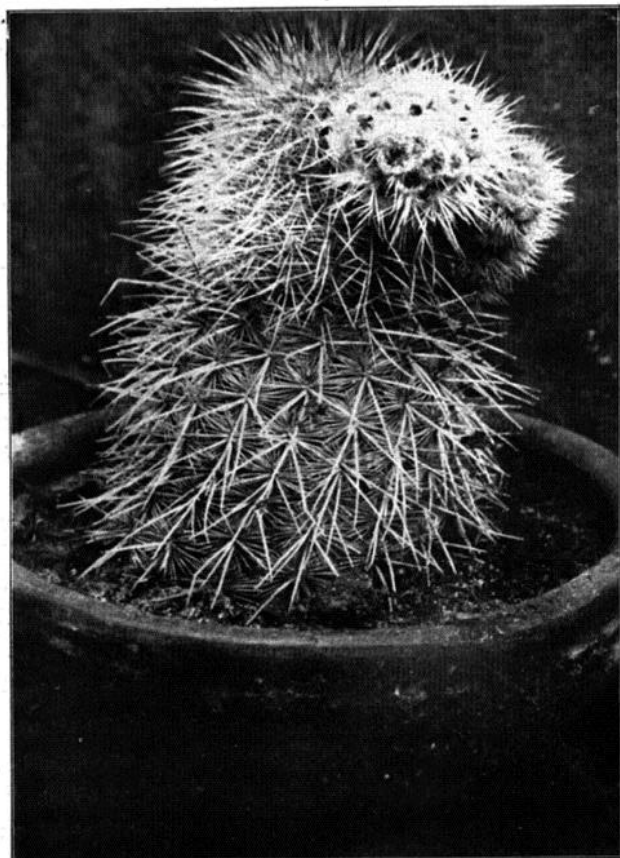
Gevolg gevend aan de oproep in het Februari-nummer van Succulenta voor inzending van afbeeldingen van monstrositeiten geef ik hierbij een afbeelding van een exemplaar Echinocereus chloranthus uit mijn verzameling.

In het voorjaar 1931 verwierf ik drie importplanten van deze soort. Een ervan maakte nog denzelfden zomer twee mooie bloemen, vermoedelijk uit beginselen die al aanwezig waren. De overige twee vertoonden — wel omdat ik ze als importen, aan de droge kant hield — dit jaar geen leven meer.

Maar in het zonnige voorjaar 1932 ontwaakte dit leven in de intusschen goed gewortelde planten des te krachtiger en manifesteerde zich in een flinken groei. Alle de drie exemplaren kregen als het ware nieuwe koppen (op de foto goed te zien). De plant, die verleden jaar al gebloeid had, bracht daarboven nog weer twee bloemen voort, het tweede exemplaar liet zijn groei-kracht aan het veelkleurig bedoornde nieuwe hoofd ten goede komen en het derde scheen zich eerst eender te gedragen. Echter in Juni, dus betrekkelijk laat, vertoonden zich in het nieuwe hoofd naast elkaar eenige knopjes, die ik in 't begin voor bloemknopjes hield, hoewel ik over een zoo milde bloei uit een jonge zich nog in groei bevindende top eenigszins verbaasd was.

Na een afwezigheid van zes weken vond ik echter, in plaats van de verwachte verwelkte bloemen, de koppen uitgegroeid tot een vorm, die geen twijfel overliet, dat er een cristaat-vorming had plaats gehad. (Zie foto). Belangwekkend lijkt mij, dat in

dit geval het niet stengelscheuten zijn, die tot kamvorming overgingen (want bij *Ereus chloranthus* ontstaan de jonge scheuten, voorzoover mij bekend, alleen aan de basis van de plant), maar dat het klaarblijkelijk bloembeginselen zijn, die om voor ons nog

Echinocereus chloranthus.

Coll. L. H. te Rijswijk (Z.-H.)

onbekende redenen, niet tot bloemen zich verder ontwikkelden, maar tot cristaat-vorming overgegaan zijn.

Rijswijk.

L. HIRSCHMANN-HELLER.

Naschrift. Bij Echinopsissoorten komt het ook meermalen voor dat bloemknoppen in nieuwe scheuten veranderen, welke door een veel grooter ribbenaantal van den gewonen vorm afwijken.

G. D. D.

OPHTHALMOPHYLLUM HERREI.

Bijgaand vindt U een foto van *Ophthalmophyllum Herrei*. De plant die op deze foto voorkomt werd door een kennis van mij verleden zomer betrokken van Haage Jr. Erfurt. Den heelen

Ophthalmophyllum Herrei.

Foto van Dijk, Bilthoven.

zomer heeft zij temidden van andere hoogsucculente Mesems buiten gestaan, slechts van boven afgedekt door glas. Het oorspronkelijke lichaam heeft onderaan een tweede lichaam gevormd — het kleine

exemplaar op de foto - en is zelf normaal verveld. In December j.l. is de knop te voorschijn gekomen, of liever gezegd, half te voorschijn gekomen, aangezien de bloem nooit heelemaal uit de spleet is gekomen. De plant wordt 's winters in een kamerkasje in een onverwarmd vertrek op het Zuiden overgehouden. Onderaan het groote lichaam is ook op de foto reeds het eene „oog” van een nieuw zijlichaam te zien, dat nog onder de huid van de plant verborgen zit, Aangezien mij geen foto van een bloeiend exemplaar van *Ophthalmophyllum Herrei* bekend is en deze soort mij juist als resultaat van kamercultuur wel interessant lijkt voor Succulentaleden”, heb ik ze laten fotografeeren. De schitterende opname werd gemaakt door den fotograaf van Dijk te Bilthoven en is 3 maal de ware grootte.

Beschrijving van de bloem: kleur licht-lila, 26 kroonbladeren in 1 - 2 kransen. 5 stampers, vele meeldraden, vruchtbeginsel in het lichaam der plant blijvend. 3 of 4 samengegroeide kelkbladeren, lichtgroen van kleur.

Bilthoven,

Mej. W. VAN AALDEREN.

HET LEEKENHOEKJE.

Maart, lentemaand, wat een heerlijk geluid „lente”. Alles herleeft in de natuur, ook het ongedierte, dit gespuis houden wij in de eerste plaats goed in 't oog. De voorjaarswerkzaamheden kunnen dus een aanvang nemen.

Doch eerst willen wij nog eens terug komen op de koude dagen en wel naar aanleiding van een schrijven van Mej. v. d. Thoorn te den Haag. Zij schrijft: „Gedurende de vrij strenge vorstperiode in Januari, waarbij de thermometer overdag 10° F. en des nachts 20° F. vorst aanwees, kon ik de temperatuur in mijn kasje resp. op 50 en 40° F. houden. De ruiten waren evenwel steeds dik bevroren zoodra de zon niet meer op het kasje scheen, zoodat ik medelijden kreeg met de planten, die dicht bij de koude ruiten stonden. Ik zelf vind het ook onaangenaam om dicht bij bevroren ruiten te zitten, waar steeds een koude luchtstroom een gevoel van tocht veroorzaakt en trek daarom 's avonds zoo vroeg mogelijk de gordijnen dicht. Dit laatste bracht mij op het denkbeeld de ruiten van de kas aan de buitenkant met couranten af te dekken. Ik voorzag de staande ruiten en 1/3 van het schuine

bovenvlak met een dubbele laag uitgespreide couranten, zorgdragend dat de reeten goed bedekt waren. Het succes was groot. Toen ik met de laatste ruit klaar was waren de eerste ruiten al ontdooid. De afgedekte ruiten zijn verder steeds ontdooid gebleven en hoewel ik op dezelfde wijze gestookt heb, was de temperatuur overdag en 's nachts 10° hooger dan voor dien tijd bij eenzelfde temperatuur buiten. Dank zij de couranten kon ik zonder vrees een strengere vorst afwachten.”

Tot hiertoe de schrijfster, Het is verwonderlijk dat dit oude beproefde middel zoo weinig toepassing vindt. Wij staan eenigszins te kijken van de genoemde temperaturen, na de afdekking n.l. 60° en 50° F. In den tijd, dat wij zoo langzamerhand de verwarming niet meer stoken, gebruiken wij, bij verwachting van koude nachten, couranten en dekken daarmede de planten af. Met rietmatten bereiken wij dezelfde resultaten, doch niet alle kasjes zijn dusdanig gebouwd dat men er gemakkelijk rietmatten kan opleggen en afhalen.

Zonnebrand en wolluis zijn de vijanden van hen, die op kamer-cultuur zijn aangewezen.

Het overbrengen van de planten naar een romerkasje of bak is mogelijk indien er bescherming aanwezig is tegen koude nachten, want laten wij niet uit het oog verliezen dat de overgang van een verwarmd huis naar een koude kas of bak nogal groot is.

Het watergeven blijft gelijken tred houden met de temperatuur, waaraan de planten zijn blootgesteld. Een lichte besproeiing met een fijn bloemenspuitje zal de planten goed doen.

Gedurende de wintermaanden hebben wij de prijscouranten geraadpleegd en onze keus gemaakt, welke planten wij aan onze verzameling zullen toevoegen en natuurlijk daarbij rekening gehouden met de standplaats, die de nieuwe gasten zullen krijgen, veel zon, weinig zon, of in 't geheel geen zon. Beginners ont-raden wij importplanten indien ze niet goed aan den groei zijn, dus goed beworteld zijn, anders is de ellende niet te overzien en dit schaadt de liefhebberij.

Alvorens een pas verkregen plant in de verzameling te plaatsen wordt zij terdege nagezien, één met ongedierte besmette plant kon uw geheele verzameling aantasten.

Zij, die het verpotten in het najaar niet aangedurfd hebben, doch liever de kat eerst eens uit den boom kijken, maken deze maand reeds toebereidselen voor dit werk, dat mooi is als het

afgelopen is. Potten en pannen worden schoongemaakt en een grondmengsel in gereedheid gebracht. Dit grondmengsel wordt aan de buitenlucht blootgesteld en zoo nu en dan omgeroerd om zodoende alle bestanddeelen goed gemengd te krijgen.

Het zaaien van cactussen en andere vetplanten is aardig en leerzaam, maar eischt een voortdurende controle, dus veel tijd. Voor iemand, die geen gelegenheid heeft het zaaisel geregeld te controleren is het zaaien een teleurstellend werk.

Alleen met zaaiinrichtingen, waarvan de bodem verwarmd kan worden, is succes te verwachten. Wij kunnen natuurlijk ook

Zaaiplan met verspeende tweejarige planten van Mam. bocasana.

wachten tot de natuur den bodem voldoende verwarmt, maar dan zijn wij te ver in den tijd en hebben geen gelegenheid de zaailingen zoover op te fokken, dat ze weerstand genoeg hebben om den komenden winter met succes door te komen.

Op den bodem van zaaiplan of bak wordt een laag potscherven aangebracht, voor draineering, daarna volgen eenige stukjes houtskool en dan de grond (tuinaarde met zand). Er wordt voor gezorgd, dat de grond een paar centimeter beneden den bovenrand blijft, dan wordt de grond verder met een plat voorwerp zacht aangedrukt.

Het steriel maken der aarde (verhitten, waardoor de bacteriën worden gedood) is af te raden. De kwade bacteriën worden gedood maar de goede ook, en zonder goede bacteriën kan een plant niet leven. Tevens neemt steriel gemaakte grond zeer slecht water tot zich.

Na het aandrukken der aarde worden de zaden uitgezet. Fijne zaden worden vermengd met fijn zand en dit mengsel strooit men in de zaaiinrichting. Het vermengen met fijn zand heeft ten doel om te voorkomen, dat alle zaden bij elkaar komen te liggen.

Na de uitzaaiing worden de zaden met een laagje zand of aarde (zand is te prefereren omdat hierbij de algen niet zoo sterk optreden) ter dikte van de zaadkorrels, bedekt.

Nu moet de aarde vochtig gemaakt worden. Doen wij dit boven op, dan loopen wij de kans dat de zaden wegspoelen, daarom zetten wij de zaaipan in een bak met lauw water en laten het water doortrekken totdat aan de oppervlakte zichtbaar wordt, dat de aarde door en door nat is.

Na dit werkje dekken wij de inrichting met een matglazen- of witgemaakte ruit af, om kieming te bespoedigen, en geven de inrichting een warm plaatsje. Het is vanzelfsprekend dat de verschillende zaden van een aanduiding zijn voorzien, zoodat nagegaan kan worden wat te voorschijn komt.

Het kiemen varieert tusschen dagen en maanden, dus is gedeeld een eerste vereischte.

Kiemplantjes moeten direct frissche lucht hebben, hetgeen te bereiken is door een luciferhoutje tusschen ruit en rand der pan te leggen. Zijn in één zaai gelegenheid verschillende soorten uitgezaaid, die niet gelijktijdig kiemen, dan is het zaak de kiemplantjes zoo spoedig mogelijk in een ander bakje over te zetten, want voor de kieming mag geen frissche lucht worden toegevoerd en de kiemplantjes hebben deze noodig.

Condensatiewater, dat zich tegen de dekrut afzet, wordt verwijderd, door de zaaiinrichting een weinig hellend te plaatsen loopt dit vanzelf af.

Wordt de bovenkorst van den grond in de zaai gelegenheid groen of hard, dan moeten de kiemplantjes onverwijld verspeend, (overgezet in een andere zaaipan) worden. Men gebruikt evenwel hetzelfde grondmengsel. Dikwijls groeien kiemplantjes spichtig uit, gebrek aan frissche lucht en licht is hiervan veelal de oorzaak.

Mocht het euvel van hard worden zich voordoen vóór de

kieming, dan wordt deze bovenlaag verwijderd, omdat de kiemplantjes te zwak zijn om door deze harde laag te breken. Meestal zal het voorkomen, dat deze laag de zaden vasthoudt, verwijderen wij nu deze laag dan gaan de zaden mede, daarom is hierop desnoods gewapend met loupe, goed toe te zien, anders kunnen wij wel wachten en het eind van 't liedje is dat het zaad niet gedeugd heeft.

Heeft men slechts enkele zaden uit te zaaien, neem dan een medicijnfleschje, vul het half met vochtige aarde, laat daarna de zaden door de halsopening glijden gevolgd door wat fijn zand en sluit het fleschje daarna goed af met een kurk. Het fleschje wordt nu achter de kachel geplaatst, de aarde blijft vochtig omdat het water niet verdampen kan. Na verloop van eenigen tijd zult u versteld staan van de resultaten! Zijn de kiemplantjes groot genoeg om verspeend te worden dan wordt het fleschje stuk geslagen, natuurlijk niet op de steenen, zoodat de stukken dwars door de plantjes vliegen en de plantjes komen in potjes op een bank te staan.

MONSTRUOSITEITEN

Euphorbia lactea

door

G. A. FRICK, Los Angeles.

Euphorbia lactea Haw. is een 15 à 20 voet hooge boom, die op de West-Indische eilanden voorkomt. Bij de op die eilanden groeiende exemplaren wordt de stam 13-25 c.M. dik en is dan met een ruwe schors bedekt. De driekantige, donkergroene, cactusachtige takken groeien recht omhoog, waardoor ze dichtbij den stam komen te staan. Door dien habitus worden veel verzamelaars ertoe gebracht, de soort met *E. Hermentiana*, *E. triangularis* en *E. trigona* ¹⁾ te identificeeren. Echter hebben we in de lichte streep of band, die van boven naar beneden over de zijden der takken verloopt, een onfeilbaar onderscheidingsteeken. De doorns zijn kort en hoornachtig en langs den rand der ribben geplant. De *crinata* variëteit is nimmer gedoornd, maar de bonte kleurschakeering der takken treedt altijd bij de *crinata* vormen op, zoodra de takken oud genoeg en voldoende uitgegroeid zijn. Die

lichte banden maken dan de soort tot een der bekoorlijkste cristate *Euphorbia's*, die we kennen.

De bewering, dat de kamvorming bij deze soort teweeggebracht zou worden door het slaan van hagelsteenen tegen de jonge teere spruiten, is door een kweeker en verzamelaar van succulenten in den staat Louisiana door feiten gestaafd. Na verscheidene

Euphorbia lactea Haw. var. *cristata*.

Photo Meister, Amstelveen.

planten waargenomen te hebben, die na aan hagel blootgesteld te zijn, inderdaad tot kamvorming overgingen, probeerde hij bij planten in zijn kas eenzelfde bewerking langs mechanischen weg, met precies dezelfde resultaten. Later werd door schrijver dezes dit zelfde experiment met bevredigenden uitslag getoetst.

Het melkachtige sap dezer soort wordt door de inboorlingen der W.-Indische eilanden en het naburige vasteland voor velerlei geneeskundige doeleinden gebruikt. De voornaamste werking van het sap is bij inwendig gebruik als van een laxermiddel, en uitwendig als „verzachter” van rheumatische aandoeningen. Wat dit laatste betreft, is het als cureermiddel van nul en geener waarde, evenwel veroorzaakt het melksap, wanneer het op de huid wordt uitgewreven, een ontsteking, die pijnlijker is dan de rheumatische pijnen zelve, waardoor de laatsten schijnbaar minder worden !

E. lactea heeft een wijd verbreidingsgebied. In de Vereenigde Staten is ze in Noordelijke richting tot in Florida gevonden. Volgens Berger stamt de plant uit Indië, echter heb ik nooit één exemplaar gezien, dat daar vandaan kwam. Niet onmogelijk, dat hij de soort in dat opzicht met *E. trigona* heeft verward.

De plant behoorde eigenlijk in Nederland veelvuldig gekweekt en alom bekend te zijn, daar ze toch in Ned. W.-Indië in en bij de stad Curaçao wordt aangetroffen.

Vert. M. K.

¹⁾ *Euphorbia trigona* Haw. vindt men in jaarg. 1931, pag. 206-207 beschreven en afgebeeld onder den onjuisten naam *E. neriifolia* L. In een op pag. 256 verschenen rectificatie wordt de plant echter van den correcten naam voorzien.

Naschrift van de vertaalster. Bijstaande photo (waarop de grijsachtige tekening helaas niet te zien is) is dezelfde, die een artikel over deze plant („*Cristata vormen onder de Euphorbia's*”) van de hand van den heer J. Lagendijk. verschenen in jaarg. 1929 van „Succ.“. pag. 45-47, illustreert. Genoemde auteur meende de plant in quaestie als een cristate vorm van *E. triangularis* Desf., een soort, die tot dezelfde groep, nl. de Trigoneae, behoort, te moeten identificeeren, zij het dan ook niet zonder eenig voorbehoud. Het verbreidingsgebied van *E. triangularis* kan dus gevoeglijk tot Afrika teruggebracht worden. Naar aanleiding van het artikel van den heer Lagendijk deed de heer Frick, die een autoriteit is op het gebied van *Euphorbia's*, ons bovenstaande interessante mededeelingen toekomen, waarvoor we gaarne een plaatsje in ons blad inruimen.

Vermelden we nog, dat deze kamvormige *Euphorbia* ook in Duursma's „Onze Vetplanten” (pag. 14. met zelfde afb.) en Succulenten in beeld en woord” (pag. 99) onder den thans verkeerd gebleken naam *E. triangularis* Desf. var. *cristata* wordt afgebeeld en beschreven.

JAARVERSLAG 1932.

Dames en Heeren!

Nu het 14de jaar van het bestaan der N. V. v. V. „Succulenta” weer achter ons ligt, zij het ons vergund U verslag uit te brengen over het wel en weê der Vereeniging gedurende dit afgelopen tijdvak.

Men zal zich ongetwijfeld afvragen, hoe de Vereeniging het crisisjaar 1932, een donker jaar in de wereldhistorie, is doorgekomen. Nu, ons antwoord daarop kan kort en bondig zijn, n.l. „met glorie”. Wij hebben in 1932 in ons maandblad in totaal 301 nieuwe leden, waaronder 32 voor 1933, bekend kunnen maken. Op het oogenblik, dat wij dit schrijven, telt de Vereeniging, na aftrek der tot eind December binnengekomen bedankjes, wier aantal minder onrustbarend is, dan wij in verband met de tijdsomstandigheden verwachten, in het geheel 1178 leden, waaronder 77 buitenlanders, verspreid over de navolgende landen: N.-O. Indië (16). N.-W. Indië, Curaçao (2), Duitschland (11). België (20). Denemarken (1). Engeland (2), Tsjecho-Slovakije (1), Zwitserland (1), Vereenigde Staten van Amerika, inzonderheid Californië (18), Z.-Afrika (3) en Japan (2). Januari 1932 was het ledental 1139. Wij zijn dus dit laatste jaar niet achteruit geboerd, maar daarentegen iets vooruitgegaan. Een hartelijk woord van dank aan allen, die het afgelopen jaar een of meer steentjes tot den uitbouw onzer Vereeniging hebben bijgedragen, is hier zeker op zijn plaats.

De Alg. Vergadering werd Zaterdag 23 Januari te Utrecht. Gebouw voor Kunsten en Wetenschappen, gehouden. Opgekomen waren het voltallig bestuur en 23 leden. In zijn openingswoord werd door den voorzitter den in December 1931 ontslagen heer Ed. Becht, wien onze Vereeniging zooveel te danken heeft, herdacht. De aftredende bestuursleden, mej. M. C. Karsten en de heer S. P. C. van Romunde werden bij acclamatie herkozen. Als leden der Kascommissie werden voorgedragen en benoemd de Groningers Schipper, Fokkinga en Salverda. Overeengekomen werd, dat ingeval laatstgenoemde heer door zijn studie verhinderd mocht zijn, zich met de verificatie te bemoeien, de heer Luinge zijn plaats zou innemen. Conform een voorstel van Groningen werd besloten een met meerdere photo's geillustreerde reclameplaat te doen vervaardigen. Evenwel werd, in verband met de hooge drukkosten, definitief van de uitgifte van een nieuwe ledenlijst afgezien. Het uitleenen onzer cliché's vormde ook een punt van bespreking. De redacteur zeide er in den vervolge rekening mede te zullen houden, dat voor het overnemen van illustraties in een ander blad twee toestemmingen noodig zijn, n.l. van den fotograaf en den drukker of redacteur. Wat de plaats van de te houden Zomervergadering betreft, viel de keuze op

Haarlem. Alzoo trokken tal van leden op Hemelvaartsdag (5 Mei) naar de oude stad aan het Spaarne. Het feest begon 's morgens met een bijeenkomst in hotel „Lion d'Or", daarna onder deskundige leiding een rondwandeling door oud-Haarlem. Terug in „Lion d'Or" wachtte den hongerigen sightseeërs een welvoorzene koffietafel. De middaguren werden besteed met een autotour door de bloeiende bollenvelden en een bezoek aan de Bloemententoonstelling te Noordwijk. Een gezellig diner besloot deze zeer geslaagde bijeenkomst, waarop de deelnemers zeer zeker nog met genoegen zullen terugzien.

Laten wij thans onze afdeelingen onder de loupe nemen en eens zien, wat ze in het afgelopen jaar alzoo hebben gepresteerd. Beginnen wij met de oudste en wel de Haagsche afdeeling. Door de Hagenaars werden 7 avondvergaderingen en een excursie (naar den cultuurtuin der T. H. S. te Delft) gehouden. 29 October hield de bekende Cactusjager Curt Backeberg uit Hamburg op een daarvoor speciaal uitgeschreven vergadering een lezing met lichtbeelden voor den Kring. Op de December-vergadering werd definitief besloten tot het regelmatig organiseren van plantenkeuringen, waarbij de leden ieder ten hoogste drie planten mogen inzenden, Het aantal kringleden bedraagt thans 58.

Afd. Amsterdam en Omstr. hield 22 Januari haar 6de Jaarvergadering, in den loop van het jaar werden er nog 7 avondvergaderingen uitgeschreven, terwijl in het zomerseizoen de Hortus Botanicus en de kweekerij van den heer Kloeseman met een bezoek werden vereerd. 31 October was de heer Backeberg de gast van de Amsterdammers: in de groote collegezaal van den Hortus Botanicus hield de heer B. een interessante causerie over zijn reizen door Amerika's schoonste Cactusgebied, e. e. a. toegelicht met prachtige lantaarnplaatjes. Kring Amsterdam telt tegenwoordig 53 leden.

Door Kring Utrecht werden 1.1. zomer niet minder dan 5 excursies ondernomen. Verder werd eenige malen vergaderd. Ook werd dit jaar door de afdeeling weer deelgenomen aan de groote bloemententoonstelling de U. B. T. O., die van 25-29 Mei in het Jaarbeursgebouw werd gehouden. De Utrechtenaren mochten het genoegen smaken hun inzending bekroond te zien met een groote gouden medaille en de zilveren Senaatsmedaille. — Dat deze show een aantal nieuwe leden voor „Succ." opleverde, hoeft wel geen betoog! Kring Utrecht is thans 72 leden sterk.

Onze Haarlemsche afdeeling legde ook dit jaar weer een groote activiteit aan den dag. Memoreeren wij in de eerste plaats de door de Haarlemmers op 23, 24 en 25 Juni gehouden Vetplantententoonstelling, die voor Kring en Hoofdvereniging een groot succes was. De photo's van verscheidene fraaie inzendingen in het Augustusno, spreken wel voor zichzelf. Voorts werden door de afdeeling nog een 8-tal avondvergaderingen en 2 excursies ge-

houden, terwijl zij op Hemelvaartsdag als gastvrouw optrad. Het aantal Haarlemsche kringleden bedraagt momenteel 82.

Gaan wij thans over tot onze Noordelijkste afdeeling, n.l. die te Groningen. Het pleit wel voor het Groningsche kringleven, dat er niet minder dan 14 bijeenkomsten werden georganiseerd! In het zomerseizoen had één enkele excursie plaats naar kweekerijen en particuliere collecties te Muntendam en Sappemeer. Op de September-vergadering, waar ook de heer de Ringh van het H.B. aanwezig was, werd in beginsel besloten om in Mei van het volgend jaar een tentoonstelling te houden. Door den ijverigen Kringsecretaris, den heer Pokkinga, werden wij geregeld van het wel en wee der afdeeling op de hoogte gehouden. Het aantal Groningsche kringleden bedraagt momenteel 52.

De jonge Kring Enschede en Omstr. hield zijn 1ste jaarvergadering op Donderdag 6 October 1932, dewelke uitstekend was bezocht. In totaal werd dit jaar 8 maal vergaderd. Het H.B. werd door den Kringsecretaris, den heer Stroboer, geregeld over den gang van zaken ingelicht. Momenteel telt Kring Enschede 14 leden, nog niet zoo héél veel. Van harte wenschen wij den Kring in het komende jaar een flinke uitbreiding van het ledental!

Kring „Het Gooi” werd, na een op 11 December 1931 gehouden propaganda-avond, definitief opgericht den 15den Januari d.a.v. Een reglement werd in elkaar gezet en in druk gegeven, terwijl besloten werd tot het houden van ruil- en verkoopbeurzen. In September d.a.v. had er een groote plantenkeuring plaats, waaraan door 12 leden werd deelgenomen. Er werden door de jongste onzer afdeelingen in het 1ste jaar van haar bestaan niet minder dan 5 lezingavonden en evenzoovele excursies gehouden. Kring „Het Gooi” telt thans 39 leden. Vermelden we nog, dat een speciale commissie in het leven werd geroepen om Kring en Hoofdvereniging te propageeren.

Van het H.B. was de voorzitter, de heer de Ringh, meermalen als spreker op vergaderingen van Kring „Het Gooi” aanwezig, terwijl hij op 13 September en 13 October respectievelijk te Groningen en Haarlem op bezoek was. De heer Duursma hield een lezing met lichtbeelden op een propaganda-avond van Kring Groningen (28 Mei), terwijl zijn mede-redacteur, de heer v. d. Houten op een bijeenkomst der Hagenaars als spreker optrad.

Laten wij er thans toe overgaan verslag uit te brengen van de werkzaamheden van het Secretariaat over het afgelopen jaar 1932. Van 1 Januari tot en met 31 December werden door ondergeteekende 382 brieven (incl. 59 buitenlandsche), 257 kaarten (incl. 19 naar het buitenland) en 206 kaartformulieren (4 buiten!) verzonden. Het aantal drukwerken, zooals proefnummers van „Succ.”, propagandakaarten en drukproeven, dat geëxpédieerd werd, bedroeg niet minder dan 460, waaronder 50 naar het buitenland.

Wat betreft ons maandblad „Succulenta”, vormt de 14de jaar-

gang een boekdeel van 316 bladzijden, dus heel wat dikker dan de vorige j.g. (264 bldz.) Jaargang 1932 is met niet minder dan 99 photo's en teekeningen, op enkele uitzonderingen na naar eigen cliché's, geïllustreerd. De zeer gunstige toestand onzer Vereenigingsfinanciën maakte het mogelijk om bijna elke maand een extra dik no. uit te geven (d.w.z. boven de 20 blz.). Niettegenstaande dat, moesten toch nog eenige bijdragen wegens plaatsgebrek voor den volgenden jaargang blijven liggen. De redactie had dus niet bepaald over gebrek aan de noodige copy te klagen! Een paar buitenlanders gaven weer blijk van hun daadwerkelijke belangstelling voor ons maandblad door inzending van interessante bijdragen en mooie afbeeldingen. Wij denken hierbij in het bijzonder aan de H.H. Tischer (Bruchsal) en G. A. Frick (Los Angeles).

Twee bestuursleden, president en vice-president, der „Cactus & Succulent Society of America" zonden ons nog een bijdrage, die in het bijzonder voor ons Nederlanders belangwekkend is, plus een daarbij behoorende collectie allerkeurigste photo's. Wij hebben dus voor de lezers van „Succulenta" nog wat in het vet!

De uitvoering van het blad is nog steeds onberispelijk en wij maken dan ook gaarne van de gelegenheid gebruik de Firma v. Druten openlijk hulde te brengen, voor de wijze waarop zij ons maandblad pleegt te verzorgen.

Thans zijn we aan onze bibliotheek toegekomen, De boekerij geeft onzen voorzitter-bibliothecaris handen vol werk! De belangstelling voor de bibliotheek is zelfs zoodanig toegenomen, dat de heer de Ringh zich van een assistent heeft moeten voorzien om hem bij de expeditie der boeken behulpzaam te zijn! Gedurende het jaar 1932 werden door den heer de Ringh in het geheel 481 pakketten verzonden, bevattende . . . 720 boeken. Het aantal uitgezonden rappels voor terugzending is 140. Op afdoening liggen nog 266 aanvragen te wachten, waaronder nog 16 van 1931! Men zal begrijpen, dat de verzending der boeken de Vereeniging schatten aan porti kost. De franco toezending zullen wij dan ook op den duur niet vol kunnen houden. Een der leden, een trouwe klant der bibliotheek, had de aardige gedachte den heer de Ringh een flinke partij zaad te doen toekomen, met het oogmerk deze te verkoopen en de opbrengst te gebruiken ter bestrijding der bibliothecaire onkosten! In 1932 werden twee werken aangekocht, nl. „Mesembryanthema" van Brown-Tischer-Karsten en A. Berger's „Entwicklungslinien der Kakteen", het laatste boek ter vervanging van een bij de post weggeraakt exemplaar, verder werd nog een werk, t. w. Verkade's Album „Cactussen" door schenking verkregen.

1932 bracht alweer een paar nieuwe Nederlandsche werken op succulentengebied. In de eerste plaats zij gememoreerd Verkade's Album „Vetplanten" van de hand van den Amsterdamschen hortulanus, den heer A. J. van Laren. Redacteur Duursma zorgde

voor een Nederlandsche bewerking van Curt Backeberg's „Kakteenjagd“, welk boek in het najaar onder den titel „Cactusjacht“ het licht zag. Verder schreef de heer Duursma in opdracht van de fa. Zaadnoordijk te Groningen een beknopt boekje over „Cactussen en hunne verzorging“, waarbij hij niet verzuimde de aandacht op onze Vereeniging te vestigen. Duursma's werkje „De behandeling onzer Cactussen en andere Succulenten van maand tot maand“ (serie Weten en Kunnen, N°. 105) beleefde in 1932 een tweeden druk.

Van hetgeen er het afgelopen jaar op succulentengebied in Duitschland het licht zag, noemen we de nieuwe mappen (7-12) van het door Dr. Werdermann uitgegeven schitterende plaatwerk „Blühende Kakteen und andere sukkulente Pflanzen.“ (Verlag Neumann, Neudamm). Verder verscheen bij Trowitzsch u. Sohn, Frankfurt a Oder een nieuw werk van de hand van Curt Backeberg („Neue Kakteen, Jagden, Arten, Kultur“).

Vermelding verdient ook het nieuwe Deutsche tijdschrift „Der Kakteenfreund“ (Verlag Henschel, Mannheim) alsook Bd. II van „Pareys Blumengärtnerei (Parey, Berlin). Tot zoover de Deutsche literatuur. In Engeland verscheen een belangrijk werk over de *Sempervivums* oftewel huislooken: „An Account of the Sempervivum Group“, door R. Lloyd Praeger. Het is een uitgave der Royal Horticultural Society (Londen 1932). We hopen dit werk in een der eerste nos. van den nieuwen jaargang te recenseren.

Wat betreft onze verhouding met onze zusterverenigingen, zijn wij 't afgelopen jaar 't meest in contact geweest met de Britsche, Amerikaansche en Z. Afrikaansche Vereenigingen. In September verscheen het 1ste no. van het orgaan der jonge Britsche vereeniging. Het blad, genaamd „The Cactus Journal“, maakt een degelijken indruk, we kunnen er onze Engelsche confraters mede gelukwenschen. Met de redactrice van dit nieuwe tijdschrift, mevr. Vera Higgins wisselden wij Nieuwjaarswenschen namens onze wederzijdsche Vereenigingen. Over de Amerikanen hebben we al het een en ander gezegd en kunnen we nu dadelijk tot Zuid-Afrika overgaan. Zeer aangenaam was de briefwisseling, die we met onze Z. Afr. collega, mevr. D. van der Bijl, te Great Brak River, voerden. Genoemde dame heeft ons haar medewerking aan „Succulenta“ toegezegd! En dat men onze Nederlandsche Vereeniging als *Eerelid* der „South African Succulents Society“ heeft ingeschreven, is wel een bewijs, dat men ons werk waardeert!

Alvorens ons verslag te beëindigen, moet ons nog iets van het hart en wel dit. De laatste maanden heeft de bodem, waarop ons hechte Vereenigingshuis is gebouwd, op een eigenaardige wijze getrild en gebeefd. De Bilt, waar we oogenblikkelijk inlichtingen gingen inwinnen omtrent de oorzaak van dit vreemde verschijnsel, meende, dat we in dit geval niet met een onschuldige tectonische

beving te doen hebben, doch met iets van vulkanischen aard. Ja zelfs werd gevreesd voor een plotselinge eruptie. Laten we hopen, dat de seismografen zich in deze hebben vergist en het nimmer tot een uitbarsting zal komen, waarbij het leven van „Succ.“ natuurlijk ernstig zou worden bedreigd! Leden, mogen wij een beroep doen op Uw aller steun en medewerking, tot heil der Vereeniging!

Januari 1933.

DE SECRETARESSE.

CACTUSSEN ZAAIEN EN DE VERZORGING DAARVAN!

Wanneer wij in het bezit zijn van goed kiemkrachtig cactuszaad, kunnen we dit gaan zaaien wanneer het daarvoor de tijd is.

We zaaien in zaaipannen of kistjes. Deze worden met aarde gevuld, waarvan in elk geval de bovenste laag goed fijn en zoo zuiver mogelijk moet zijn.

De vulling geschiedt tot 1 à 2 c.M. beneden den rand, goed vlak gestreken of in 't midden iets hooger, in geen geval in 't midden lager, daar dan een natte plek ontstaat.

De meeste cactuszaden eischen een zeer voorzichtige behandeling, vele kiemen slechts bij hooge temperatuur. in verband met de hooge temperatuur en de betrekkelijke vochtige lucht is er gevaar, dat de grond, waarin gezaaid wordt, dicht slaat en dit de kieming bemoeilijkt.

Ook na het opkomen zijn de gevaren niet bezworen. We weten allen, dat een bloempot, waarin gekweekt wordt, in vochtige lucht na eenige tijd groen wordt en zich de aarde in den pot met een groen moslaagje overdekt. Geschiedt dit bij ons zaaisel, dan is er weinig meer van te wachten. Gebruiken we voor het zaaien gewone bladaarde, dan is voor het aangegeven gevaar zeer te vreezen. Bovendien herbergt deze aarde vaak sporen van verschillende zwammen, die oorzaak kunnen worden van het wegrotten en wegsmeulen van onze jonge cactusplantjes.

Men tracht de aarde voor het zaaien dan ook wel eens te *steriliseeren*. Men kan dit doen door fijn gezeefde aarde droog te verhitten, of door ze in een fornuispot in water te koken en daarna wat te laten opdrogen. Wanneer wij bij ons grondmengsel scherp zand gebruiken dient dat voor het gebruik gewasschen te worden. Men doet dit door een hoeveelheid in emmer of kuip te doen, hierop water te gieten en daarna flink te roeren. Het vuile water wordt daarna afgegoten.

Deze bewerking wordt herhaald, tot het water niet meer vuil wordt.

Enkel scherp zand kunnen we bij het zaaien van cactussen niet gebruiken, daar dit het water onvoldoende vasthoudt en er dus herhaaldelijk gesproeid zou moeten worden.

Wanneer wij nu het zaad gaan zaaien, moeten wij zorgen dat het zaadje zich tot een plantje ontwikkelen kan. Om dit in de hand te werken, moet er voldoende lucht en water aanwezig zijn maar ook voldoende warmte. Het water doet dienst om de huid van het zaadje te weeken, en het reserve voedsel, dat zich in het zaadje bevindt, om te zetten.

Want wanneer het zaad in droge aarde ligt, zal en *kan* er ook geen ontwikkeling plaats vinden.

Wij dienen dan ook toe te zien, dat het bovenste laagje grond vooral voldoende vocht bevat, en wanneer dit nu niet het geval mocht zijn, dat kunnen wij dat verhelpen door te sproeien. Dit kan echter ook nog kwade gevolgen te weeg brengen, want het kan gebeuren dat juist door het sproeien de aarde dicht slaat, zoodat er niet voldoende lucht in en uit de aarde kan, zoodat we groot gevaar loopen dat ons cactustaad verstikt.

Een andere manier om de aarde vochtig te houden is, ons zaaikistje in een teiltje met een weinig water te plaatsen zoodat de aarde van onder af bevochtigd wordt.

Lucht is noodig voor de ademhaling van het plantje, 'want bij de kieming haalt het plantje sterk adem, voldoende lucht moet er dan ook steeds aanwezig zijn wil ons cactuszaadje ontkiemen.

Een zaad is eigenlijk een klein plantje in rust met wat reservevoedsel bij zich en gezamenlijk omgeven door de zaadhuid.

Als dit plantje gaat groeien, haalt het sterk adem en daarvoor is zuurstof noodig. Wanneer we in goede losse aarde zaaien, zal als regel een zaad in het bovenste laagje aarde wel voldoende lucht vinden. Sommige cactuszaden liggen echter lang voor ze ontkiemen en dan slaat de grond wel eens dicht.

Daarom, ondanks onze voorzorgen, gebeurt het toch wel eens, dat bij donker weer de jonge cactusplantjes wegsmeulen.

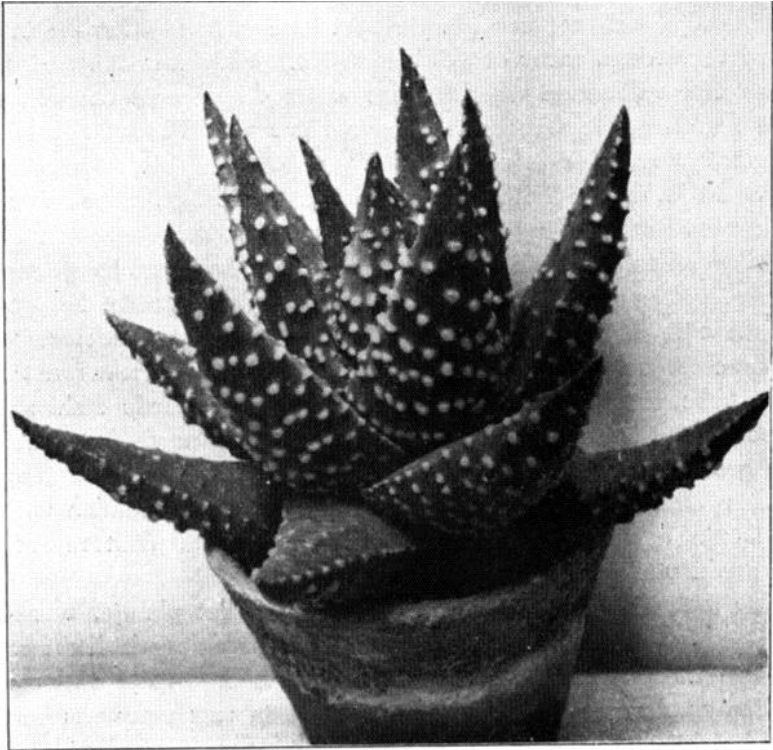
Elken morgen de zaaipannen inspecteeren is gewenscht, droge plekken worden dan voorzichtig bevochtigd ; en bij begin van smeulen strooien we een weinig droog scherp zand of houtskool over de aangetaste plaats.

Rockanje.

F. HOOGVLIET.

DE „ECHTE” HAWORTHIA MARGARITIFERA.

Onlangs vroeg een lezer, of er onder den naam *Haworthia margaritifera* Haw. verschillende plantentypen worden aangetroffen, en zoo ja, welke dan als de „echte” moet worden beschouwd.

De „echte” *Haworthia margaritifera*.

Foto Friedr. Ad. Haage, Erfurt.

Het is niet gemakkelijk deze vraag door een uitvoerige beschrijving te beantwoorden. Maar aan de hand van een duidelijke foto, ons door de firma Fried. Ad. Haage Jr. te Erfurt, welwillend toegezonden, zal men zich van de „echte” soort een goede voorstelling kunnen maken.

De „echte” *Haworthia margaritifera* Haw. is een tamelijk forsche plant, de rozetten meten samen 15 c.M. in doorsnede en zijn dan ongeveer 12 c.M. hoog, de vorm is dus eenigszins gedrukt, d.w.z. meer breed dan hoog, terwijl bij de andere tot deze groep (Mar-

garitiferae) behorende soorten en variëteiten de hoogte grooter is dan de breedte. Kenmerkend voor den type-vorm is ook, dat de 7-8 c.M. lange, aan den voet 3 c.M. breede, vleezige bladeren, een iets naar binnen gebogen stand hebben. Maar het voornaamste onderscheid is wel, dat de bladeren bij de echte *H. margaritifera* aan beide zijde onregelmatig met veel grooter, ronde, witte parels bezet zijn. Bij de talrijke verscheidenheden en bastaarden, welke onder dezelfde benaming in onze collecties voorkomen, zijn de pareltjes aanmerkelijk kleiner en veelal meer regelmatig tot dwarsbanden gerangschikt.

Behalve de type-vorm noemt Berger de variëteit *erecta* (Haw.) Bak. met meer rechtstandige bladeren: var. *granata* (Willd.) Bak. in alles kleiner en gedrongener. De naar verhouding groote parels zijn bij dezen vorm talrijker en meer tot dwarsstrepen geordend: var. *semi margaritifera* (Salm.) Bak., var. *corallina* Bak. en var. *subalbicans*. Van verschillende dezer variëteiten bestaan nog ettelijke sub-variëteiten en tusschen vormen, zoo van var. *granata* de sub. var. *laetevirens* (Salm.) en *minor* (Salm.) (= *H. granata* var. *polyphylla* Haw.). Van var. *semi margaritifera* treffen wij aan de sub. var. *maxima* Haw., *major* Haw. en *multipapillosa* (Salm.) terwijl van var. *subalbicans* de sub. var. *laevior* Salm. en *acuminata* Salm. worden genoemd. Al deze variëteiten en sub-variëteiten, welke zeer moeilijk uit elkaar te houden zijn, worden gemakshalve onder den naam *margaritifera* in den handel gebracht, zoodat het niemand behoeft te verwonderen, dat men dikwijls eenig verschil bij gelijk benoemde planten kan opmerken.

Bovendien worden andere tot de groep *Margaritiferae* behorende soorten wel eens als *Haw. margaritifera* Haw. aangetroffen, zooals b.v. *Haw. semi glabrata* Haw., *Haw. subattenuata* (Salm.) Bak., *H. subfasciata* (Salm.) Bak., *H. fasciator* (Willd.) Haw., *H. glabrata* (Salm.) Bak. en *H. attenuata* Haw. Dit maakt de verwarring nog grooter.

G. D. D.

BOEKBESPREKING.

Bluhende Kakteen und andere sukkulente Pflanzen.

Heraus gegeben von Dr. Erich Werdermann. Verlag
J. Neumann, Neudamm und Berlin.

Map 11, omvat pl. 41. *Pereskia grandifolia* Haw. 42 *Opuntia*

inamoena K. Sch., 43 *Cephalocereus polyanthus* Werd., 44 *Cephaloc. rhodanthus* (Gürke) Werd.

Map 12 omvat pl. 45 *Pilocereus petitaedrophorus* (Lab.) Console, 46 *Cephaloc. Lehmannianus* Werd., 47 *Melocactus macrodiscus* Werd., 48 *Coryphantha elephantidens* Lemaire.

Alle platen zijn zonder uitzondering even interessant. De platen 43- 46 geven opnamen der planten op haar natuurlijke standplaatsen. Bij elke plaat behoort een uitvoerige wetenschappelijke beschrijving met nauwkeurige literatuurlijst en zoo noodig speciale kweekmethodes.

Elk jaar verschijnen 6 mappen elk met 4 platen, waarvan de prijs 24 Mark plus porto bedraagt. Bij vooruitbetaling is de prijs, bij franco toezending 22.80 M.

G. D. D.

BESTUURSMEDEDEELINGEN.

Algemeene Vergadering, UTRECHT, 28 Januari 1933.

De uitslag der verkiezing van één bestuurslid wegens periodiek aftreden van den heer Duursma is als volgt. Het aantal uitgebrachte stemmen bedroeg **457**. Hiervan behaalde mevr. J. Grullemans-v. Berghen te Lisse **120** en de heer G. D. Duursma te Leeuwarden **337** stemmen. **Het aftredende bestuurslid, de heer Duursma, is aldus herkozen.**

Besloten werd dit jaar de **Zomervergadering te GRONINGEN** te houden. Dus op naar Groningen, Hemelvaartsdag 25 Mei!

Een uitvoerig verslag der vergadering zal in een der eerstvolgende nummers worden gepubliceerd.

DE SECRETARESSE.

INHOUD : Echinocereus Chloranthus. - Ophthalmophyllum Herrei. - Het Leekenhoekje. — Monstruositeiten. — Jaarverslag 1932. - Cactussen zaaien en de verzorging daarvan. - De „echte" Haworthia margaritifera: - Boekbespreking. - Bestuursmededeelingen.
